
جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

دستورالعمل تشکیل شورای عالی اخلاق پزشکی

اردیبهشت ۱۳۹۴

شورای عالی اخلاق پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای نهادینه شدن معرفت و عمل به اخلاق پزشکی بر پایه هنجارهای اسلامی و انسانی در همه ارکان نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران، به منظور استقرار نظام سلامت پاسخگو و احترام همه‌جانبه به کرامت انسانی و تلاش برای دستیابی به معرفت و مدیریت فراگیر اخلاق پزشکی در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و ارائه خدمات سلامت و عدالت محور تشکیل می‌شود.

ماده ۱ - کلیات

۱-۱: موضوع فعالیت

شورای عالی اخلاق پزشکی مسئولیت هماهنگی و راهبری کلیه فعالیت‌های مرتبط با اخلاق پزشکی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعم از سیاست‌گذاری و هدایت، اجرا در حوزه‌های مرتبط را بر عهده خواهد داشت و مرجع اصلی تصمیم‌گیری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در امور مربوط به اخلاق پزشکی خواهد بود.

۱-۲: ماهیت شورا

شورای عالی اخلاق پزشکی ماهیتاً مرجعی برای سیاست‌گذاری و نظارت در حوزه اخلاق پزشکی در کشور است.

۱-۳: مواد قانونی و اسناد بالا دستی مرتبط با تشکیل شورا

قوانین موضوعه کشور به ویژه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نقشه جامع علمی کشور (بند ۱۰ در اصل ۱-۱ فصل اول - راهبرد کلان ۴ در اصل ۱-۴ فصل چهارم نقشه جامع سلامت کشور (بند پ - ۵ و بند ح - ۵-۱ و بند ر - ۲-۱۲)، سیاست‌های کلی سلامت (بند ۱) و سیاست‌های کلی علم و فناوری (بند ۳) ابلاغی مقام معظم رهبری همگی بر موضوع اخلاق و اختصاصاً اخلاق در حوزه سلامت تاکید می‌ورزند و در عین حال بند ۸ قانون تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مصوب ۱۳۶۴، این وزارتخانه را موظف می‌کند تا بر همه مؤسسات بهداشتی و درمانی کشور اعم از دولتی و غیر دولتی نظارت داشته باشد.

۱-۴: محل شورا

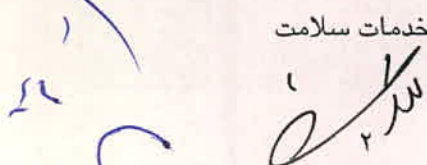
شورا زیر نظر وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در وزارت متبوع مستقر می‌باشد.

ماده ۲ - اهداف و مأموریت‌ها

۱. نیازسنجی، سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، پایش و دیده‌بانی، ارزشیابی، آینده‌نگاری و بازنگری برنامه‌ها و

فعالیت‌های مرتبط با اخلاق پزشکی در همه ارکان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از جمله آموزش،

پژوهش، ارزیابی فناوری‌های پزشکی و ارائه خدمات سلامت

۲. ایجاد زمینه‌های لازم برای توسعه ابعاد نظری لازم با هدف دستیابی به چارچوب مبنایی بومی در حوزه اخلاق پزشکی از جمله با فراهم کردن زمینه دسترسی به مستندات معتبر از میراث اخلاق پزشکی ایرانی - اسلامی
۳. تدوین برنامه‌ها و ایجاد ساختارهای لازم با در نظر گرفتن منابع روشن و مشخص برای کاربردی شدن اخلاق در نظام سلامت از جمله از طریق تدوین و بازبینی و ابلاغ راهنماها، دستورالعمل‌ها و کدهای عمومی و اختصاصی مورد نیاز در حوزه اخلاق پزشکی
۴. تلاش جهت جلب حمایت ذینفعان داخل و خارج از وزارت بهداشت، برای تقویت اخلاق در نظام سلامت، از جمله از طریق توسعه ارتباطات داخلی و بین‌المللی در زمینه اخلاق پزشکی
۵. جهت‌دهی و ایجاد هماهنگی بین واحدهای زیرمجموعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نیز سایر ذی‌نفعان به ویژه نهادهای نظارتی و نهادهای حرفه ای مرتبط با اخلاق پزشکی و اخلاق حرفه‌ای و نظارت عالی
۶. بررسی سیاست‌ها، برنامه‌ها، فعالیت‌ها و دستورالعمل‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از منظر اخلاق پزشکی و تهیه پیوست اخلاقی لازم برای آنها
۷. توسعه و حمایت از فعالیتهای آموزشی و پژوهشی اخلاق پزشکی در کشور

ماده ۳ - ارکان شورای عالی

ارکان شورای عالی عبارت اند از:

- ۳-۱: رئیس شورای عالی
- ۳-۲: نایب رئیس شورای عالی
- ۳-۳: اعضای حقیقی و حقوقی
- ۳-۴: دبیرخانه شورای عالی

ماده ۴ - رئیس شورا

- ۴-۱: رئیس شورا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور است
- ۴-۲: اعضای حقیقی شورا با پیشنهاد نایب رئیس شورا و حکم وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منصوب می‌شوند.

۳

دکتر

ماده ۵ - نایب رییس شورا

۵-۱: نایب رییس شورا با حکم وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با عنوان «نایب رییس شورای عالی اخلاق پزشکی و نماینده تام‌الاختیار وزیر در امور اخلاق پزشکی» منصوب می‌شود. نایب رئیس شورا یکی از اعضای شورا خواهد بود.

۵-۲: نایب رییس شورا کلیه مسئولیت‌های اداره و پیگیری امور شورا را بر عهده دارد.

۵-۳: در غیاب رییس، جلسات شورا توسط نایب رییس اداره می‌شود.

۵-۴: نایب رییس شورا وظیفه تشکیل و نظارت بر عملکرد دبیرخانه شورا و کلیه امور مربوط به دبیرخانه را بر عهده دارد.

ماده ۶ - اعضای شورا

شورا دارای ۲۷ عضو به شرح ذیل می‌باشد.

الف - اعضای حقیقی شورا برای مدت ۲ سال توسط وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان رییس شورا انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنها در دوره های دیگر بلا مانع است. اعضای حقیقی عبارتند از:

۱. نایب رییس شورا

۲. سه نفر از افراد با سابقه و خوشنام علوم پزشکی

۳. پنج نفر از مدرسان و متخصصین اخلاق، حقوق و فلسفه پزشکی

۴. یک نفر فقیه آشنا به حوزه اخلاق پزشکی

ب - اعضای حقوقی شورا در مدت تصدی سمت با حکم وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی عضو شورا خواهند بود و عضویت آنها با پایان مسئولیتشان خود به خود پایان خواهد یافت. اعضای حقوقی عبارتند از:

۱. وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی به عنوان رئیس شورا

۲. نماینده مقام معظم رهبری در دانشگاهها

۳. رییس سازمان حفاظت محیط زیست ایران

۴. رئیس کل سازمان نظام پزشکی

۵. رئیس کمیسیون بهداشت، درمان مجلس شورای اسلامی

۶. رئیس سازمان پزشکی قانونی کشور

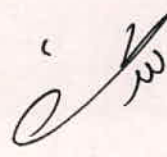
۷. معاون آموزشی وزارت متبوع
۸. معاون درمان وزارت متبوع
۹. معاون فرهنگی دانشجویی وزارت متبوع
۱۰. معاون تحقیقات و فناوری وزارت متبوع
۱۱. معاون بهداشتی وزارت متبوع
۱۲. معاون غذا و دارو وزارت متبوع
۱۳. معاون حقوقی و پارلمانی وزارت متبوع
۱۴. رییس شورای سیاستگذاری سلامت صدا و سیما
۱۵. رییس سازمان نظام پرستاری

ماده ۷ - جلسات و مصوبات شورا

- ۷-۱: جلسات شورا با حضور اکثریت نسبی اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات شورا با اکثریت نسبی اعضای حاضر در جلسه اتخاذ می گردد.
- ۷-۲: حضور رییس یا نایب رییس برای تشکیل جلسات شورا ضروری است.
- ۷-۳: شورا می تواند حسب مورد افرادی را به عنوان کارشناس یا مطلع بدون داشتن حق رای برای شرکت در جلسات دعوت نماید.
- ۷-۴: جلسات شورا حداقل هر سه ماه یکبار تشکیل می گردد.
- ۷-۵: مصوبات شورا توسط وزیر بهداشت ابلاغ و در سایت رسمی شورا منتشر می شود.

ماده ۸ - دبیرخانه شورای عالی

- ۸-۱: دبیرخانه شورای عالی متشکل از کارکنان اداری و کارشناسان تخصصی مرتبط با اخلاق پزشکی می باشند.
- ۸-۲: کارشناسان تخصصی دبیرخانه شورای عالی توسط نایب رییس شورا و برای مدت ۲ سال انتخاب می شوند.
- ۸-۴: مسئولیت دبیرخانه شورای عالی پیگیری مصوبات شورا و انجام هماهنگی ها و امور اجرایی می باشد.
- ۸-۵: جلسات دبیرخانه شورای عالی حداقل ماهی یک بار تشکیل می شود.

ماده ۹ - شورای اخلاق پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی کشور

۹-۱: شوراهای اخلاق پزشکی در دانشگاه های علوم پزشکی کشور تشکیل و به عنوان نهادهای متناظر شورای عالی اخلاق پزشکی در دانشگاهها عمل خواهند نمود.

۹-۲: وظایف شورای اخلاق پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور عبارت است از:

۱- تدوین سیاستهای کلان، اهداف و راهبردهای مرتبط با اخلاق پزشکی در سطح دانشگاه در چارچوب

سیاستهای مصوب شورای عالی

۲- نهادینه کردن اخلاق پزشکی در همه سطوح دانشگاه

۳- ارائه راهبرد جهت توسعه اخلاق پزشکی در حوزه های آموزش، پژوهش و ارائه خدمات سلامت و نیز

تشکیل شبکه اخلاق پزشکی در دانشکده ها و مراکز تحقیقاتی واحدهای تابعه

۴- تعیین چارچوب کلی و نظارت بر فعالیت های کمیته های اخلاق در پژوهش، کمیته اخلاق بیمارستانی

مراکز تابعه

۵- نظارت بر رعایت ملاحظات اخلاقی در دانشگاه

۶- پیگیری و انجام سایر وظایفی که شورای عالی اخلاق پزشکی تعیین خواهد نمود.

۹-۳: اعضای شورای اخلاق پزشکی دانشگاه:

الف - اعضای حقوقی

✓ رئیس دانشگاه

✓ دو نفر از معاونان رئیس دانشگاه به انتخاب رییس دانشگاه

✓ رئیس سازمان نظام پزشکی استان مربوطه

✓ رئیس سازمان پزشکی قانونی استان مربوطه

✓ رئیس دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها

✓ یکی نفر از مسئولان شبکه های بهداشت و درمان به انتخاب رییس دانشگاه

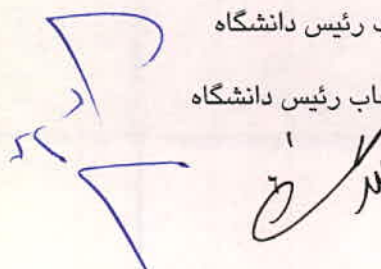
ب - اعضای حقیقی

✓ دو نفر از اساتید و مدرسان اخلاق پزشکی

✓ یک نفر حقوقدان مطلع از مباحث پزشکی به انتخاب رییس دانشگاه

✓ دو نفر از روسای بیمارستان ها به انتخاب رییس دانشگاه

✓ یک نفر از روسای مراکز تحقیقاتی به انتخاب رییس دانشگاه

✓ پنج نفر از اعضاء هیات علمی دانشگاه (از دانشکده های پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی، پرستاری، و

پیراپزشکی هر یک، یک نفر)

تبصره ۱: اعضای حقیقی برای مدت ۲ سال با حکم رئیس دانشگاه به عضویت شورای اخلاق پزشکی دانشگاه در خواهند آمد

تبصره ۲: اعضای حقوقی تا زمان تصدی سمت خود عضو شورای اخلاق پزشکی دانشگاه خواهد بود.

۹-۴: دبیرخانه شورا

دبیر: با حکم رئیس دانشگاه انتخاب خواهد شد.

تبصره - چنانچه در دانشگاهی مرکز تحقیقات مرتبط با اخلاق پزشکی وجود داشته باشد رئیس آن مرکز و در دانشگاه هایی که گروه اخلاق پزشکی تشکیل شده است مدیر گروه اخلاق پزشکی به عنوان دبیر شورا انتخاب خواهد شد.

۹-۵: وظایف دبیرخانه شورا

۱- تنظیم دستور جلسات و گزارش جلسات

۲- تهیه و ارائه موضوعات مربوط به شورا جهت بررسی و تصمیم گیری

۳- ابلاغ و پیگیری تصمیمات شورا در حوزه های مربوطه

۴- دریافت نظرات، پیشنهادات و انتقادات

این دستورالعمل در ۹ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ..... به تصویب وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید و از زمان تصویب قابل اجرا می باشد.

